

Asia: VN/15019/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit muutosehdotuksista

Suomen Tieyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua yksityistielakiin valmisteilla olevista muutoksista.

Tieyhdistys pitää tärkeänä yksityistielain pieniä päivityksiä, joihin tarve on noussut esiin vuodesta 2019 voimassa olleen lain aikana.

5 § Liikenneturvallisuutta vaarantavien luonnonesteiden raivaaminen

Tieyhdistys kannattaa laajennusta liikenneturvallisuutta vaarantavien luonnonesteiden raivaamiseen tiealueella. Kokemukset ovat osoittaneet tiealueella olevan muunkinlaista liikenneturvallisuutta haittaavia luonnonesteitä kuin näkemää rajoittavaa kasvillisuutta. Ehdotettu säädös mahdollistaa esimerkiksi suuren kiven poistamisen, joka nyt voimassa olevan säädöksen mukaan on ollut vaikeaa tai mahdotonta.

On huomattava maanomistajien oikeuksien säilyvän edelleen korkealla ja luonnon esteen poistaminen edellyttää sen vaarantavan liikenneturvallisuutta. Säädös ei myöskään anna oikeutta toimia tie- tai suoja-alueen ulkopuolella.

18 § Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia koskeva päätöksenteko

Tieyhdistys kannattaa esitettyä säädöstekstin täsmennystä.

25 § Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Esitetyn kirjoitusasun muutoksen lisäksi Tieyhdistys esittää tarkennusta säädökseen. Myös tielle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen voi edellyttää liikenteen ohjauslaitteen, kuten painorajoituksen asettamista.

Sanatarkasti luettuna säädöksen teksti ”tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden ja tiestä aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteenohjauslaitteet” ei sisällä esimerkiksi painorajoituksen asettamista tien suojaamiseksi.

Tieyhdistys esittää, että säädöstekstiä tarkennettaisiin tältä osin siten, että myös tielle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen olisi peruste liikenteenohjauslaitteen asettamiselle.

30 § Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Kaapeleiden sijoittamista tiealueille koskeva säädös on osoittautunut varsin toimivaksi, mutta tien poikki kulkevat yksittäiset liittymäjohdot ovat olleet ongelma. Yksittäisten kiinteistöjen sähkö- tai valokuituliittymän tekeminen tien toisella puolella kulkevaan runkoverkkoon ei ole syytä olla koko tiekunnan asia.

Tiekunnan luvan hakeminen on tarpeen säilyttää esitetyllä tavoin, koska tienpitäjän on ja verkkoyhtiön välillä on ratkaistava tekniset kysymykset kaapelin sijainnista. Samoin yksittäisen kiinteistönomistajan oikeuksien varmistamiseksi on tarpeen tiedottaa häntä kiinteistönsä alueelle suunniteltavasta verkosta.

Tieyhdistys pitää nyt esitettyä muutosta hyvänä ja tarpeellisena muutoksena lakiin.

35 § Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt

Tiekuntien puolelta ongelmalliseksi on osoittautunut saada tieosakkailta tienpitovelvollisuuden jakamiseksi tarpeelliset tiedot tienkäytöstä ja siinä tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista. Etenkin tienkäytön lisääntyessä on liian yleistä, että tieosakas ei ole ilmoittanut muutoksesta tiekunnalle ja velvollisuudesta tähän on ollut jonkinlaista epäselvyyttä.

Tieyhdistys kannattaa esitettyä muutosta. Säädöksen tarkentaminen palvelee yksityistielain tarkoitusta ja tukee kustannusten jakautumista tiestä saatavan hyödyn mukaisesti eri tieosakkaiden välillä.

42 § Tiemaksu ja käyttömaksun periminen

Tieyhdistys pitää erittäin tärkeänä tiemaksujen suoran ulosottokelpoisuuden säilyttämistä yksityistielaisissa. Tieosakkaiden täysimääräinen oikeusturva toteutuu tiemaksuja koskevaa maksuunpanoluettelon vahvistamista tiekunnan päätökseen kohdistuvalla muutoksenhakuoikeudella. Mikäli ulosottoperuste tulisi hakea uudelleen käräjäoikeudesta olisi kyseenalaista mitä asiaa tuomioistuimessa käsiteltäisiin. Maksut asettavasta tiekunnan päätöksestä kun on jo ollut edellä kerrottu muutoksenhakuoikeus käräjäoikeuteen.

Korkeimman hallinto-oikeuden tuomio 2022:54 linjasi, että ns. perustevalitus ei ole käytettävissä tiekunnan maksuun asettamien tiemaksujen ulosoton yhteydessä. Tieyhdistys kannattaa vallitsevan oikeustilan viemistä yksityistielakiin.

Tieyhdistys kannattaa nyt esitettyä säädöstä.

49 § Tiekunnan perustaminen

Tiekunnan perustamista koskevan tieosakkaiden kokouksen päätöksenteko on ollut epäselvä ja ehdotettu säädös selventää tilanteen. Yksimielisyyden tarkentaminen kokouksessa läsnäolleiden osakkaiden yksimielisyyteen on tarpeellinen selvennys. On varsin yleistä, että tien varrella on yksittäisiä kiinteistöjä joiden omistajia ei tavoiteta yrityksistä huolimatta ja nyt ehdotetulla muutoksella tämä ongelma poistuu. Tavoittamattomiin jäävät kiinteistöt ovat yleensä omistukseltaan laajalle omistajajoukolle hajautuneita pieniä ja hyvin vähäarvoisia, jolloin kenelläkään omistajista ei ole ollut minkäänlaista intressiä huolehtia kiinteistön asioista.

Tieyhdistys pitää esitettyä säädöstä hyvänä ja tarpeellisena tarkennuksena.

50 a § Osakasluettelo

Ajantasainen osakasluettelo on tärkeä osa tiekunnan hallinnointia ja osakkaille asetettu tehtävä ajantasaisten yhteystietojen toimittamisesta on tarpeellinen. Edelleenkin säädös ei sisällä sanktiota ilmoitusvelvollisuuden laiminlyömisestä.

58 § Tiekunnan kokous

Tieyhdistys kannattaa esitystä tiekunnan toimivallan kasvattamista tieoikeuksien lakkauttamisessa myös muiden kuin tiekuntien itsensä myöntämien tieoikeuksien lakkauttamiseen.

61 § Tiekunnan kokouksen koolle kutsuminen

Yhteystietojen selvittäminen

Tiekunnan kokouskutsun toimittamista koskevaa velvoitetta esitetään lievästi laajennettavaksi siten, että tiekunnalle asetetaan velvollisuus kutsujen toimittamiseen kohtuudella selvitettävissä olevien osakkaiden yhteystietoja käyttäen. Lain perusteluissa kerrottu kohtuullisuuden arviointi Maanmittauslaitokselta tai kiinteistön myyjältä tiedusteleminen ovat myös tiekunnan kannalta kohtuullisen vaivattomia toimia. Muutos aiempaan ei kuitenkaan ole kovin suuri, koska tiekunnat ovat joutuneet selvittämään puuttuvia yhteystietoja tiemaksujen laskutusta varten.

Kuolinpesän yhteyshenkilö

Kuolinpesän osalta ehdotettu yksittäisen yhdyshenkilön malli on erittäin tervetullut ja helpottaa tiekuntien hallinnollista taakkaa. Yleisenä käytäntönä on jo pitkään ollut tieosakkaana olevan kuolinpesän kanssa asiointi yksittäisen kuolinpesän osakkaan kautta, mutta varmuutta ratkaisun hyväksyttävyydestä ei ole ollut. Ehdotettu säädös ei myöskään rajoita kuolinpesän osakkaiden oikeutta osallistua tiekunnan kokoukseen vaikka eivät olisikaan yhteyshenkilöksi nimetty kuolinpesän osakas.

Maksuunpanoluettelon, toimielimen pöytäkirjojen sekä tiekunnan sääntöjen toimittaminen

Ehdotuksen maksuunpanoluetteloksi sekä toimielimen pöytäkirjojen saatavuus ennen kokousta tieosakkaiden tutustuttavaksi on tiekunnan osakkaille merkittävä asia ja siksi materiaalin tulisi olla kaikkien osakkaiden saavutettavissa mahdollisimman helposti. Nykyisessä yksityistielaisissa säädetään ainoastaan nähtävillä pitämisestä erikseen ilmoitetussa fyysisessä paikassa. Sähköisen viestinnän aikakaudella tieosakkaat haluavat saada aineiston itselleen tutkittavaksi. Lisäksi kasvava osuus maanomistajista asuu muualla kuin tiensä varrella, jolloin maksuunpanoluettelon tutustuminen voi olla erittäin hankalaa.

Tieyhdistys kannattaa nyt esitettyä mallia mahdollisuudesta saada aineisto pyydettäessä sähköpostitse tai paperikopiona postitse. Postitse lähetettävien paperikopioiden toimittamisesta syntyvien kustannusten laskuttaminen tieosakkaalta on kannatettava ja kohtuullinen vaatimus. On tärkeää, että tieosakkaille turvataan mahdollisuus toimia ilman sähköisiä viestintäkanavia eli paperikopioiden saatavuus on tarpeellinen lisäys sähköisen viestinnän rinnalla.

Tieyhdistys esittää lisäykseksi järjestelyä, jossa materiaali olisi nähtävillä esimerkiksi tiekunnan tai teisännöitsijän ylläpitämällä nettisivuilla. Tieosakkaille jaettaisiin tunnukset ja salasanat niihin pääsyksi.

Tieyhdistys pitää tärkeänä, että tiekunta voi päättää lähettääkö pöytäkirjat liitteineen kokouksen jälkeen kaikille tieosakkaille vai toimittaako ne vain erikseen pyydettäessä. Käsitksemme mukaan nettisivuilla julkaiseminen vähentää merkittävästi liitteiden pyytämistä erikseen.

Tieosakkaiden oikeus saada tiekunnan koolle kutsumista varten tarpeelliset asiakirjat

Tieosakkailla on tietyissä tapauksessa mahdollisuus kutsua tiekunnan kokous koolle ilman toimielimen myötävaikutusta. Oikeus kutsumiseen on tärkeää pitkään toimimatta olleiden tai muutoin toiminnaltaan halvaantuneiden tiekuntien herättämisessä jälleen toimiviksi. Käytännössä tämän oikeuden käyttäminen on osoittautunut vaikeaksi kokonaan puuttuvien tai puutteellisten osakas- ja heidän yhteystietojen vuoksi. Esitetty säädös vahvistaisi aktiivisten tieosakkaiden mahdollisuutta saada tiekunta toimivaksi.

62 § Tiekunnan kokouksen pöytäkirja

Tieosakkaan oikeus saada sähköinen tai paperinen jäljennös kokouksen pöytäkirjasta on tarpeellinen tarkennus velvollisuuteen toimittaa pöytäkirja osakkaille. Mahdollisuus veloittaa kohtuullinen maksu paperisesta asiakirjasta ja sen lähettämisestä on hyvin tarpeellinen tarkennus.

63 § Tiekuntaan kohdistuvat muutokset

Tien tai tienosan erottaminen tiekunnasta tiekunnan omalla päätöksellä on luonteva lisäys lakiin, koska tiekunnille on annettu oikeus tehdä muitakin muutoksia tiekuntaan. Yksittäisten tieosakkaiden oikeusturvan kannalta olennaista on ehdotukseen sisältyvä vaatimus siitä, että erotettavan tien tai tienosan alueella olevilta tieosakkailta on saatava suostumus.

71 § Yksityistietoimitus

Esitetty lisäys jonka mukaan yksityistietoimituksessa voidaan määrätä oikeudettomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi on aiheellinen lisäys lakiin. Puomien ja muiden sulkulaitteiden asema on ollut epäselvä.

Kommentit muutosten vaikutuksista

Esitemme arviot muutoksen vaikutuksista edellisessä kohdassa jokaisen pykälän kohdalla.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Voimassa oleva yksityistielaki on osoittanut varsin toimivaksi laiksi ja nyt esitetyt muutokset ovat tervetulleita lisäyksiä tai tarkennuksia siihen. Erityisesti sähköisen viestinnän käytettävyys ja laajuus tiekuntien hallinnossa on kasvanut lain kymmenisen vuotta sitten tapahtuneen valmistelun jälkeen ja siihen nyt esitetty luonnos vastaakin.

Takalammi Simo
Suomen Tieyhdistys ry